

Reële prijzen voor vlees en zuivel

Meeste veehouders willen hoge BTW op vlees en zuivel voor beter dierenwelzijn en inkomen

Veehouders zien liever andere maatregelen dan BBB, PVV, VVD en NSC hebben opgenomen in het Hoofdlijnenakkoord. Meerderheid wil wetgeving supermarkten, EU-importhellingen en hogere btw.

Afgelopen maand is een representatieve enquête uitgevoerd door marketingbureau Prosu onder bijna 400 melkvee-, varkens- en pluimveehouders in opdracht van TAPP Coalitie over een beter verdienmodel. De enquête toont aan dat een meerderheid voorstander is van milieuvriendelijke belastingen in Nederland en de EU. De steun is nog groter voor nieuwe verplichtingen voor supermarkten over prijzen, mits dit leidt tot een eerlijker, beter inkomen. Twee derde van de veehouders zeggen nu absoluut geen eerlijke prijs te ontvangen voor vlees, zuivel en eieren. De enquête biedt zicht op kansrijke oplossingen.

TAPP Coalitie, gesteund door ruim 70 partners, presenteert het Prosu-rapport met resultaten van de enquête en ander nieuws op haar Lustrum Congres 29 mei in Amsterdam over eerlijke beprijzing en beloning, o.a. met een EU verkiezingsdebat en een nieuw rapport met visies op dit thema van wetenschappelijke bureau's van VVD, D66, GroenLinks, PvdD en ChristenUnie. Journalisten zijn welkom. Meer info <https://tappcoalitie.nl/nieuws/22039/het-tapp-coalitie-lustrum-congres-->

Steun voor Duits dierenwelzijns plan hoge btw vlees en zuivel

Meest opvallend is de steun voor een belastingmaatregel vergelijkbaar met een bestaand Duits model, gesteund door de Duitse landbouwminister. Hij noemt zijn plan een 'Tierwohl Cent': een paar cent extra op vlees en zuivel voor een beter dierenwelzijn en een hoger boereninkomen. In Duitsland steunen sommige landbouworganisaties deze dierenwelzijnsheffing waarbij consumenten via een btw-verhoging op vlees, zuivel en eieren iets meer betalen. De opbrengsten van de taks worden gebruikt om boeren twintig jaar lang en eenmalig vergoedingen te geven voor dier- en milieuvriendelijke stalaanpassingen, zowel in Duitsland als in het buitenland. Dit laatste geldt voor boeren die voedsel naar Duitsland exporteren. Op de vraag of dit plan ook een goed idee zou zijn voor Nederland, antwoordde 53 procent van de veehouders bevestigend. Uit de enquête blijkt dat bijna de helft van alle veehouders voedsel exporteren naar Duitsland en dat de meesten van hen hopen dat mogelijk toekomstige Duitse subsidies voor dier- en milieuvriendelijke stallen dan ook voor hen bedoeld zijn. Een vlees- en zuiveltaks voor consumenten heeft de voorkeur van de meeste veehouders boven een milieubelasting die boeren zelf moeten betalen, als de milieukosten van vlees ergens in rekening gebracht moeten gaan worden.

Veehouders radeloos over slecht verdienmodel, bij supermarkten hogere prijzen wettelijk afdwingen, niet stunten met vlees

Twee derde van de veehouders geeft aan momenteel geen eerlijk inkomen te verdienen. Ruim 80 procent van de veehouders heeft voor een eerlijk inkomen een prijs nodig voor de verkoop van hun vlees, melk of eieren die minstens 11 procent hoger ligt dan ze nu krijgen. Voor 46 procent van de veehouders is zelfs een meerprijs nodig van minstens 21 procent. Dat verklaart de woede en vele boerenprotesten in de afgelopen jaren. Als oplossing voor deze crisis willen 80 procent van de veehouders een wettelijke verplichting voor supermarkten om een eerlijke, veel hogere prijs uit te betalen. In andere EU landen zoals Spanje bestaan dergelijke verplichtingen al. Veel vertrouwen in onderhandelingen met Nederlandse supermarkten hebben de boeren dus niet. De overheid moet haar tanden laten zien. Daarnaast vindt 56 procent van de veehouders dat hun landbouworganisatie zich mag inzetten voor een stuntverbod op vlees bij alle supermarkten, en niet alleen bij Jumbo. Jumbo kondigde recent als eerste aan om vanaf 27 mei te stoppen met kiloknallers en prijsaanbiedingen voor vers vlees. Boeren zijn het hiermee eens, omdat stunten zorgt voor slechtere onderhandelingsposities voor een hogere prijs voor de boer. Zij vinden net als Wakker Dier en TAPP Coalitie dat ook AH, LIDL en ALDI moeten stoppen met vlees stunten. Overigens geeft 58 procent van de biologische veehouders aan nu een eerlijke prijs te krijgen voor hun producten, waar dat bij leden van LTO-Nederland maar 29 procent is. Daarom is de bereidheid groot om om te schakelen naar biologische veehouderij: 29 procent van de LTO-leden en 38 procent van de NAJK-ers overweegt dit. Bij leden van Agractie, DDB, Grondig en NMV is minder dan 10 procent van mening dat er sprake is van een eerlijke prijs. POV en NVP leden scoren net onder de 50 procent qua tevredenheid, terwijl de jonge boeren van NAJK en leden van Farmers Defense Force in 75 procent van de gevallen ontevreden zijn met de huidige prijzen.

Wensenlijstje voor BBB, PVV, NSC en VVD

De belangrijkste wensen van veehouders richting een nieuw kabinet is dat ze niet alleen supermarkten verplichten een hogere prijs te betalen, maar ook een consumenten heffing invoeren op vlees, zuivel en eieren (btw verhoging of 'ecotax'), waarmee er budget vrijkomt om veehouders financieel te ondersteunen als het gaat om een hogere standaarden voor dierenwelzijn en milieu. Als er dan toch 500 miljoen euro extra per jaar beschikbaar wordt gesteld aan boeren, zoals de vier partijen in het Hoofdlijnenakkoord opnamen voor agrarisch natuurbeheer, laat de enquête zien dat veehouders liever geld zien voor dierenwelzijn en milieumaatregelen, gefinancierd via een ecotax of btw verhoging. In de enquête werd immers gevraagd waar heffingsopbrengsten uit een toekomstige consumentenheffing op voedsel - bijvoorbeeld een btw verhoging op vlees en zuivel - voor gebruikt zouden moeten worden en waar ze zelf dan waarschijnlijk gebruik van zouden maken. De voorkeur gaat dan uit naar vergoedingen voor een diervriendelijker en brandveiliger stal (51-62%) en stikstofreductie (53%), tegenover 44% voor agrarisch natuurbeheer. Een meerderheid van 53 procent van de veehouders staat achter het voorstel uit de LTO toekomstvisie 2030 dat er na 2025 eco-taxen op voedsel voor consumenten mogen komen, waarbij de heffingsopbrengst terug gaat naar boeren, indien supermarkten geen kostendekkende meerprijs beloning betalen aan boeren. Onder LTO-leden is de steun logischerwijs nog hoger: 60 procent. De nieuwe voorzitter Ger Koopmans van LTO-Nederland kan hiermee dus aan de slag. De jonge boeren bij het NAJK steunen dit plan ook met 53 procent. Dit is een zelfde meerderheid, die een btw verhoging wenst van 9 naar 21 procent op vlees, zuivel en eieren, volgens het Duitse 'Tierwohl' financierings model. Als specifiek gevraagd wordt welk type consumentenheffing op voedsel (ecotax) gekozen zou moeten worden als middel ter financiering van een steunpakket aan boeren, gaat de voorkeur uit naar een CO2/broeikasgas belasting op voedsel die de retail

industrie en grote foodservices gaan betalen boven een verbruiksbelasting of btw-verhoging, maar een meerderheid weet het niet (50%) of maakt het niet veel uit, als het maar leidt tot een hoger inkomen (30%).

Brussel moet importheffingen op vlees invoeren; steun voor landbouw-ETS

Een meerderheid van 80 procent wil dat de EU hen beschermt door invoering van importheffingen op vlees, zuivel en soja afkomstig van landen buiten de EU, als die met lagere milieu- of dierwelzijnsstandaarden zijn geproduceerd dan in de EU zelf. Dit was een terecht eis die boeren overal in Europa lieten horen bij recente protesten. Dit plan staat inmiddels in vrijwel alle EU-verkiezingsprogramma's. De nieuwe landbouw minister krijgt er dus nog een belangrijke klus bij als hij opnieuw afreist naar Brussel. Als de EU Commissie de komende jaren een Emissie Handel Systeem (ETS) gaat invoeren voor de landbouw- of voedsel sector om broeikasgasemissies te verlagen, willen veehouders liever een ETS die geldt voor de veehouders zelf (32 procent voorkeur) dan dat slachterijen en zuivelfabrieken die verplichting krijgen (24 procent). Dat is een onverwachte uitkomst. De Europese organisatie voor jonge boeren (CEJA) gaf vorig jaar aan een voorkeur te hebben voor slachterijen en zuivelfabrieken omdat dit minder belastend is voor boeren. Ook TAPP Coalitie ziet die laatste optie meer zitten, wat blijkt uit een recente, breed ondertekende brief hierover aan Ursula von der Leyen, waar zij binnenkort op zal reageren.

Samenwerking met TAPP Coalitie

De enquête laat zien dat een meerderheid van de melkveehouders en pluimveehouders het een goed idee vindt dat hun landbouw organisatie samenwerkt met TAPP Coalitie voor een eerlijke prijs voor vlees, zuivel en eieren. Dat wil zeggen dat dit geldt voor de veehouders die gehoord hebben van TAPP Coalitie. Dat zijn 13 procent van de ondervraagde veehouders. Diverse kleinere landbouw organisaties zijn al jarenlang partner van TAPP Coalitie, zoals Caring Farmers, Melkveehouders Netwerk GRONDig (ca. 2000 grondgebonden melkveehouders) en de biologisch-dynamische boeren aangesloten bij Demeter. Los van de representatieve enquête onder 393 veelal gangbare veehouders, is een aparte online enquête met dezelfde vragen uitgezet onder de veehouders die lid zijn van landbouw organisaties die bij TAPP Coalitie zijn aangesloten of deel uit maken van het GroenBoerenPlan. Van deze groep deden 60 veehouders mee aan de online enquête, waarbij de meeste biologische veehouder zijn (37 bij Biohuis aangesloten), 21 bij Netwerk Grondig, 12 bij Demeter/BD 2 bij Herenboeren en 42 tevens bij algemene landbouw organisaties zoals LTO, NAJK, DDB, NMV, POV of Agractie. Daar heeft 32 procent van TAPP Coalitie gehoord en wil 95 procent dat hun landbouwclub met TAPP samenwerkt. De steun voor de 'Duitse' btw verhoging ligt hier met 57 procent iets hoger. Bij deze groep boeren is de steun voor een landbouw-ETS die geldt voor slachterijen en zuivelbedrijven, voor niet-biologisch voedsel, met 42 procent veel hoger dan bij de groep gemiddelde veehouders in Nederland (slechts 12 procent steun). Ook de 'groene' boeren zijn ontevreden over hun inkomen: de helft vindt dat dit niet eerlijk is, 25 procent is wel tevreden. Hier wil bijna de helft een meerprijs voor vlees of zuivel van minstens 21 procent om te kunnen spreken van een 'eerlijke prijs'. Bijna 60 procent wil daarom een vorm van eco-taks op voedsel, zoals het Duitse plan, mits zij hierdoor maar meer betaald krijgen voor hun inspanningen via terugsluis van heffingsinkomsten naar de boeren. Net als hun 'gangbare' collega's is een overweldigende meerderheid ook bij de 'groene' boeren voorstander van verplichtingen voor supermarkten om eerlijke prijzen aan boeren te betalen en EU import heffingen op vlees, zuivel en soja. De 'groene' boeren vonden het in meerderheid jammer dat het landbouwakkoord niet doorging, voor wat betreft de 600 miljoen euro per jaar die was beloofd aan boeren als vergoeding voor ecosysteemdiensten. Bij de gangbare boeren was hier net geen meerderheid voor (47% bij LTO-leden).

Geen meerderheid voor andere voorstellen

Een meerderheid voor het opnieuw invoeren van Europese minimumprijzen voor melk, vlees en eieren, gekoppeld aan flexibele productiebeheersing zoals het vroegere melkquotum, kreeg alleen bij leden van vakbond NMV (melkvee): een meerderheid van 53 procent. Bij DDB leden was dit 47% DDB leden, bij NVP leden 44%, bij POV leden 40%, bij Biohuis-leden 50% en 43% van de LTO leden). Guus Geurts, coördinator van de Landbouwcoalitie voor Rechtvaardige Handel is blij met de onverwacht hoge percentages bij de NVP pluimveehouders en LTO-leden en hoopt dat deze organisaties het pleidooi steunen. In deze coalitie zitten nu Agractie NL, BD-Vereniging, DDB, Foodwatch NL, NAV, NMV en Platform ABC. Zij stelden 15 december vorig jaar over dit voorstel nog een [brief](#) op naar de Tweede kamer, waar zowel kabinet als parlement op hebben gereageerd. Een [VVD voorstel](#) voor verhandelbare stikstofrechten heeft alleen bij de varkenshouders van de POV een meerderheid (41% van de LTO-leden). Dit [voorstel](#) is relevant nu het rechtse kabinet inzet op een ander type stikstofbeleid dat meer op emissiereductie gericht is dan op depositie. In het VVD voorstel worden stikstofrechten verhandeld bij een dalend plafond. Hierdoor worden veehouders beloofd, die veel ammoniak emissies verlagen en rechten kunnen verkopen. Het opnieuw invoeren van eeuwenoude accijnsen op vlees (in 1942 afgeschaft) kreeg geen meerderheid, al vindt 22 procent dit geen gek idee. De meeste veehouders aangesloten bij LTO-Nederland (52 procent) erkennen dat er een klimaatprobleem is dat aangepakt moet worden. Zij zijn het eens met de stelling: "Klimaatverandering is een serieus probleem. Dit heeft nu al nadelig effect op melk/vleesproductie en hogere veevoerkosten (bij hitte of teveel regen). Dat moet niet nog erger worden".

De enquête benadrukt de bereidheid van Nederlandse veehouders om milieuvriendelijke en duurzame maatregelen te omarmen, mits hun inkomens en bedrijven eerlijk worden gecompenseerd. Het toont aan dat veehouders openstaan voor innovatieve oplossingen die zowel het milieu als hun eigen economische positie ten goede komen. Zij hebben een forse wensenlijst richting BBB, PVV, NSC, VVD en de nieuwe landbouw minister, die behoorlijk anders is dan wat deze partijen nu voornemens zijn te gaan doen conform het Hoofdlijnen Akkoord.

Meer informatie: info@tappcoalitie.nl 0622407712 Jeroom Remmers

Samenvatting

53% veehouders steunt hogere BTW vlees en zuivel mits hun inkomen stijgt

Enquête toont brede steun bij veehouders voor milieuvriendelijke belastingen in Nederland en de EU en voor prijsbeleid voor supermarktprijzen

Een recente representatieve enquête onder bijna 400 veehouders, telefonisch en online uitgevoerd door Prosu in opdracht van TAPP Coalitie, heeft aangetoond dat een aanzienlijke meerderheid van de Nederlandse veehouders voorstander is van milieuvriendelijke belastingmaatregelen, mits deze gepaard gaan met eerlijke inkomenscompensaties en subsidies.

Belangrijke Resultaten:

- **BBB, PVV, NSC, VVD** en een nieuwe landbouw minister, moeten wat de meerderheid van de veehouders betreft aan de slag met een aantal andere punten dan nu opgenomen in het Hoofdlijnenakkoord.
- **53% steun voor Duits model:** Een aanzienlijke meerderheid van de veehouders steunt een belastingmaatregel vergelijkbaar met een Duits model waarbij

consumenten via een btw-verhoging op vlees, zuivel en eieren iets meer betalen. De opbrengsten hiervan worden gebruikt om boeren te vergoeden voor het bouwen van dier- en milieuvriendelijker stallen.

- **Hogere prijs voor producten:** Alle veehouders benadrukken de noodzaak van een hogere prijs voor vlees, zuivel of eieren. 80% heeft een meerprijs nodig van minstens 11%, de helft spreekt pas van eerlijke prijzen zij 21% hoger zijn. De overheid moet dit regelen via wettelijke verplichtingen voor supermarkten en via regelingen vergelijkbaar met de CO2-taks in de industrie en terugsluis van subsidies.
- **Vleestaks voorkeur:** de meeste veehouders kiezen liever een vleestaks voor consumenten dan een milieubelasting die boeren moeten betalen, als de milieukosten van vlees in rekening gebracht gaan worden.
- **Verplichting supermarkten eerlijke prijs:** 80% van de veehouders vindt dat supermarkten verplicht moeten worden een eerlijke prijs voor producten te betalen.
- **Ook AH, LIDL en Aldi moeten stoppen met stuntvlees:** 56% van de veehouders wil dat niet alleen Jumbo stop met prijsstunten met vlees, maar ook de andere supermarkten, via acties van landbouw organisaties.
- **Ecotaks:** 60% van de LTO-leden steunt de 2030 LTO-toekomstvisie voor een ecotaks op voedsel voor consumenten na 2025, waarbij de opbrengsten teruggaan naar boeren indien supermarkten geen kostendeekkende meerprijs betalen. De nieuwe LTO-voorzitter Ger Koopmans kan hiermee dus aan de slag.
- **EU-importhetffing:** 80% van de veehouders steunt een EU-importhetffing op producten zoals soja, vlees, eieren en zuivel die met lagere milieu- of dierenwelzijnsstandaarden zijn geproduceerd dan in de EU.
- **Steun voor samenwerking met TAPP Coalitie:** van de melk- en pluimveehouders die gehoord hebben van TAPP Coalitie, vindt een meerderheid dat hun landbouw organisatie met TAPP Coalitie mag samenwerken.
- **“Groene Boeren” steunen fiscale voorstel nog meer:** uit een tweede, online enquête onder boeren die lid zijn van organisaties aangesloten bij TAPP Coalitie of het GroenBoerenPlan, blijkt de steun voor fiscale plannen voor een hogere prijs op vlees, zuivel en eieren en een EU landbouw ETS niet geheel onverwacht nog groter dan bij de gemiddelde veehouders in Nederland.
- **TAPP Coalitie is blij met resultaten.** Jeroom Remmers, directeur van TAPP Coalitie: *“Wij zetten ons nu vijf jaar in voor eerlijke prijzen voor vlees en zuivel, en zijn dan ook blij dat onze voorstellen ook gesteund worden door een 53 procent meerderheid van de veehouders in Nederland. Uit een consumenten enquête vorig jaar van Ipsos bleek al dat de meerderheid van 57 procent van consumenten onze fiscale plannen ook steunen”*. Ook de achterban van boerenclubs die bij TAPP zelf zijn aangesloten steunen in ruime meerderheid de belangrijkste voorstellen. Diverse landbouw organisaties zijn reeds bij TAPP aangesloten zoals melkveehouders Netwerk Grondig (2000 grondgebonden melkveehouders), Caring Farmers, Biodynamische boeren (Demeter), De Streekboer en KIPSTER. TAPP Coalitie presenteert de resultaten op haar Lustrum Congres 29 mei in Amsterdam. Journalisten zijn welkom. Meer info <https://tappcoalitie.nl/nieuws/22039/het-tapp-coalitie-lustrum-congres-->

Rapportage

Veehouders Verdiene(n) Beter!

Onderzoek naar verbeteringen in het verdienmodel en duurzaamheidsbeloningen voor Nederlandse veehouders

Mei 2024

